

Джерела та література

1. Энгельгардт Г. Н. От арбитража до округа: район Брчко в Дейтонской Боснии // http://www.vestnik.mgimo.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=403
2. Гуськова О.Ю. История югославского кризиса (1990-2000). – М.: Русское право / Русский национальный фонд, 2001. – 720 с.
3. Статут Брчко дистрикта Босне и Херцеговине // <http://www.skupstinabd.ba/statut/s/Statut%20Brcko%20distrakta%20BiH%20-%20precisceni%20tekst%202-10%20S.pdf>
4. Supervisory Order Abolishes Entity Legislation, Ends Legal Significance of IEBL in Brcko District.
5. The General Framework Agreement: Annex 4, Constitution of Bosnia and Herzegovina // http://www.ohr.int/dpa/default.asp?content_id=372
6. Agreement on Inter-Entity Boundary Line and Related Issues (With Appendix) // http://www.ohr.int/dpa/default.asp?content_id=370
7. Robert William Farrand – Curriculum Vitae / www.ohr.int/ohr-offices/brcko/history/default.asp?content_id=5526
8. Brcko Arbitral Tribunal for Dispute Over the Inter-Entity Boundary in Brcko Area Award 14/2/1997, II Procedural history (21). Brcko Arbitral Tribunal for Dispute Over the Inter-Entity Boundary in Brcko Area Award 14/2/1997, Article VII, I; IA
9. International Crisis Group (ICG), Brcko: What Bosnia Could Be, 10 February 1998, available at // <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6a6d244.html>
10. http://www.ohr.int/ohrdept/press/pressr/default.asp?content_id=37760
11. Ионов А.А. Очерки военной истории конфликта в Югославии (1991-1995) // http://artofwar.ru/i/ionow_a_a/text_0010.shtml
12. Радио-телевізія Републики Српска: Замрзавање мандата супервизора за Брчко // <http://www.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=62098>

Забара В. В. Международный арбитраж в районе Брчко как фактор изменения Дейтонского мирного соглашения по Боснии и Герцеговине

Статья посвящена выявлению последствий Международного арбитража по городу Брчко и созданию в Боснии и Герцеговине, после завершения войны, третьей административной единицы - «округа Брчко». В статье рассмотрены изменения в политической структуре Боснии и Герцеговине, не предусмотренные Дейтонскими мирными соглашениями.

Ключевые слова: Дейтонское мирное соглашение, Округ Брчко, Республика Сербская, Федерация Боснии и Герцеговины, “етентет”, “линия размежевания”.

Zabara V. V. International arbitration in the Brcko area as a factor of the changes of the Dayton Peace Agreement on Bosnia and Herzegovina

The article is devoted to the research the results of the international arbitration of the Brcko district and the establishment in Bosnia and Herzegovina, the third administrative unit - “district Brcko” after the war. The article describes the changes in the political structure of Bosnia and Herzegovina, not provided for the Dayton Peace Agreements.”

Keywords: Dayton Peace Agreement, Republika Srpska, the Federation of Bosnia and Herzegovina, “etentety”, “etentety binder line”.

УДК 327(477+479.22)“654”

А. О. Фурса

**УКРАЇНСЬКО-ГРУЗИНСЬКІ ВІДНОСИНИ В 1991–2009 рр.:
ПОЛІТИКО-ДИПЛОМАТИЧНИЙ АСПЕКТ**

У статті автор аналізує відносини між Україною та Грузією в політичній та дипломатичній сферах, виокремивши найбільш вагомні аспекти зазначеного співробітництва. Охарактеризовано існуючі проблеми в українсько-грузинських відносинах та окреслено подальші перспективи розвитку взаємодії між двома країнами.

Ключові слова: Україна, Грузія, українсько-грузинські відносини, політична сфера, дипломатична сфера.

З кінця 2009 року пройшло вже немало часу, відколи відбувся останній візит на найвищому рівні. 18-го листопада 2009 року запам'яталось робочим візитом до України Президента Грузії М.Саакашвілі. Відтоді В. Ющенко вже не є президентом України, а грузинський президент М. Саакашвілі ще бореться за політичне буття. З того часу, не дивлячись на активну позицію грузинської сторони, так і не вдалося відновити той рівень політичного діалогу, що мав місце за часів тандему «Ющенко-Саакашвілі». У світлі останніх політичних подій, а саме парламентських виборів в Грузії 1 жовтня 2012 року, постає питання чи вдасться у майбутньому реанімувати минулу активність політичну активність між двома державами? На парламентських виборах 2012 року в Грузії перемогла опозиція, а президентська партія – прогнала. «Грузинська Мрія» Бідзіни Іванішвілі здобула більшість у парламенті, а сам лідер став прем'єр-міністром. І знову постає питання: як розвиватимуться відносини Грузії з Україною надалі, адже у майбутньому на М. Саакашвілі чекає та сама конституційна реформа, яку він сам же і провів? Зміни введено до конституції два

роки тому голосами депутатів з президентської партії. Від президентських виборів, що відбудуться в Грузії у жовтні 2013 року, президент втрачає свої повноваження на користь прем'єра.

Отже, вже восени наступного року це прем'єр представлятиме парламентові склад уряду, а документи, які підписуватиме голова держави, затверджуватиме прем'єр-міністр. Однак, серйозних змін у зовнішньополітичній стратегії Грузії після нещодавніх парламентських виборів, вочевидь, очікувати не варто. Вже неодноразово Б. Іванішвілі заявив, що Грузія зберігатиме такий самий зовнішньополітичний курс щодо взаємодії з ЄС і НАТО. Очікувати слід тільки корекції взаємовідносин Грузії з Російською Федерацією, адже опозиція у цьому контексті чимало наобіцяла під час виборів. Вказана корекція відносин Грузії з РФ певним чином може відобразитись і на відносинах Грузії з Україною. Але вочевидь, 2010-2013 рр. у відносинах між Україною та Грузією можна вважати певним транзитним переходом на інший, якісно новий рівень, що ще покаже час.

Таким чином, після останніх виборів Президента України настав новий етап в українсько-грузинських відносинах, який потребує ґрунтовного осмислення, пошуку не декларативних, а взаємовигідних, дієвих та перспективних напрямів співпраці, головним чином у торговельно-економічній сфері. Зазначене і визначає актуальність теми дослідження, що в умовах постійної трансформації світової геополітичної ситуації, вимагає цілісного та об'єктивного вивчення вже існуючого досвіду співпраці України та Грузії, з метою подальшого конструктивного, а не декларативного розвитку двосторонніх відносин України з Грузією.

Аналіз української та зарубіжної літератури дозволив зробити висновок щодо недостатньої кількості наукових праць безпосередньо присвячених проблематиці українсько-грузинських відносин, а існуючі - розкривають окремі аспекти двосторонньої взаємодії, не подаючи цілісного та систематизованого аналізу, описуючи переважно процес, а не їх зміст та сутність. Існуючі наукові дослідження присвячені здебільшого міжрегіональному співробітництву, регіональній безпеці, зокрема існуючим замороженим конфліктам на території Грузії, співробітництву в рамках міжнародних організацій, співробітництву в контексті впливу політики Російської Федерації, а також енергетично-транспортного аспекту у відносинах. Серед науковців, що досліджують зазначену тематику слід виділити Г. Перепелицюх [1], А.Анжапирідзе [2], А.Русецкий та О.Дорохіна [3], Т.Пхаладзе [4], Г.Шелест [5], С. Жильцов та И. Зонн, Р.Натрошвіл [7], К.Гаджиев [8], З.Маршанія,[9], В.Ціватий [10; 11]та ін.

Мета дослідження полягає в тому, щоб виокремити та проаналізувати найбільш вагомні аспекти у політичній та економічній сфері відносин між Україною та Грузією, що впливали на їх становлення та розвиток, на основі чого виокремити конкретні етапи, що мали місце у двосторонньому діалозі двох держав.

Відлік часу в офіційних міждержавних відносинах між Україною та Грузією, як двох незалежних держав, що утворилися після розпаду Радянського Союзу, розпочато 12 грудня 1991 року, коли Грузія, одна з перших країн, визнала незалежність України.

Протокол про встановлення дипломатичних відносин між двома державами був підписаний наприкінці грудня 1991 року. Проте, події 22 грудня 1991 р. – січня 1992 р., що призвели до громадянської війни в Грузії, призупинили цей процес до 22 липня 1992 року коли шляхом обміну нотами було встановлено двосторонні дипломатичні відносини [12].

Становленню та розвитку міждержавних відносин слугував офіційний візит в Україну Е.Шеварднадзе 12-13 квітня 1993 року, головним підсумком якого стало підписання Договору про дружбу, співробітництво й взаємодопомогу між Україною та Республікою Грузія. Цей договір було покладено в основу подальшого розвитку всебічних двосторонніх відносин, оскільки він окреслив принципи розвитку двох держав у багатьох галузях, зокрема, у політичній, торговельно-економічній, науково-технічній, культурно-освітній тощо.

Окрім міждержавного Договору, в ході візиту було підписано Угоду про співробітництво між Верховною Радою України та Парламентом Грузії, Протокол про співробітництво між зовнішньополітичними відомствами двох країн, а також 17 міжурядових та міжвідомчих угод в різних галузях.

5 квітня 1994 року розпочало роботу Посольство України в Грузії, а 19 серпня 1994 року – Посольство Грузії в Україні.

У середині 1996 року була створена Спільна міжурядова українсько-грузинська комісія з питань економічного співробітництва. В рамках Комісії функціонують міжвідомчі групи. Перше засідання відбулося в Києві 14 лютого 1997 року в рамках офіційного візиту в Україну Президента Грузії Е.Шеварднадзе. Спільна міжурядова українсько-грузинська комісія з питань економічного співробітництва являє собою двосторонній орган високого рівня. Слід зазначити, що впродовж п'яти засідань вона проходила під головуванням прем'єр-міністрів двох країн [13].

У зв'язку з тим, що п'яте засідання відбулося 27 лютого - 1 березня 2005 року в ході офіційного візиту в Україну Прем'єр-міністра Грузії З.Ногайдєлі, а Шосте було проведене не так давно 28 жовтня 2011 року виникла перерва більш ніж у шість років. Вона призвела до логічного пониження головуєчих до рівня віце-прем'єр-міністрів.

У рамках засідань комісії розглядаються блоки питань, що стосуються співробітництва у сфері торгівлі, фінансів, оподаткування та митних питань; у сфері паливно-енергетичного комплексу; у сфері агропромислового комплексу; у сфері транспорту; у сфері підприємництва, промисловості, будівництва, комунікацій та міжрегіонального співробітництва; у сфері туризму; у сфері приватизації; питання розвитку двосторонньої договірно-правової бази; існуючі проблемні питання у відносинах двох країн.

Іншим форматом для розвитку співпраці між Україною та Грузією стала взаємодія в рамках ГУАМ, де співробітництво здійснюється в політичній, економічній, правоохоронній та гуманітарній сферах. 10 жовтня 1997 року в Страсбурзі президентами Азербайджану, Грузії, Молдови і України було підписане спільне

Комюніке, що заклало початок діяльності ГУАМ як міждержавного об'єднання. А вже як повноцінна міжнародна регіональна Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ почала функціонувати після Київського саміту 23 травня 2006 року [14].

Україна та Грузія беруть активну участь у підготовці та проведенні засідань головних органів ГУАМ - Рад, що збираються на чотирьох рівнях: глав держав, міністрів закордонних справ, національних координаторів та постійних представників [15].

Отже від часу встановлення офіційних українсько-грузинських міждержавних відносин, в ході згаданих візитів відбулося підписання документів з різноманітних питань, що створило дієву договірно-правову базу для подальшого всебічного розвитку співпраці між двома країнами на всіх рівнях – міждержавному, міжурядовому, міжвідомчому. На сьогоднішній день з 130 діючих двосторонніх документів, 88 було підписано впродовж 1991-1999 років. Зазначені угоди охоплюють всі сфери двосторонньої взаємодії між Україною та Грузією, зокрема політичну, торгово-економічну, соціально-економічну, гуманітарно-культурну, науково-технічну, військово-технічну, транспортну тощо. Формування сучасної двосторонньої законодавчої бази між Україною та Грузією проходило у декілька етапів. Отже, перший та базовий етап створення договірно-правової основи українсько-грузинського співробітництва відбувався впродовж 1991-1999 років [16].

Вагомим внеском у становленні українсько-грузинських відносин стали візити і зустрічі, що відбувалися в період 1999-2000 рр., окремі з яких розглянемо детальніше.

16-17 квітня 1999 року в Грузію з робочим візитом прибув Президент України Л.Кучма. Був підписаний довгостроковий Договір між Україною та Грузією про економічне співробітництво на 1999-2008 роки, що окреслив та став орієнтиром для подальшого розвитку економічного співробітництва.

Наступний офіційний візит до Грузії Президент України Л.Кучма здійснив на запрошення Е.Шеварднадзе 15-16 березня 2000 року, важливим результатом якого стало підтвердження сторонами своєї готовності до взаємопідтримки на шляху досягнення спільної зовнішньополітичної мети – інтеграції в європейський політичний, економічний й культурний простір. Зазначене не втратило своєї актуальності і сьогодні. Країни активно співпрацюють на євроінтеграційному напрямку, як в рамках міжвідомчих консультацій з питань євроінтеграції, так і в рамках спільної підтримки на міжнародній арені [17].

Офіційний візит Прем'єр-міністра України В.Ющенка в Грузію 4 серпня 2000 року надав відчутний імпульс для подальшої інтенсифікації та позитивних зрушень у всіх напрямках двосторонніх відносин. За результатами переговорів було підписано значну кількість важливих документів.

З 25 січня 2004 року, коли до Тбілісі на церемонію інавгурації новообраного Президента Грузії М.Саакашвілі прибула делегація України на чолі з Міністром закордонних справ України К.Грищенком, починається черговий етап у відносинах між двома державами, який характеризується високою інтенсивністю політичного діалогу та культурно-гуманітарного співробітництва [18].

Знаковою подією стало відкриття Року Грузії в Україні під час державного візиту в Україну Президента Грузії М.Саакашвілі 24-26 березня 2005 року. В ході двосторонніх переговорів та зустрічей сторонами було окреслено пріоритетні напрями подальшої взаємодії, насамперед, у плані концентрації зусиль на низці ключових елементів двостороннього співробітництва. Перспективним було визнано поглиблення співпраці в енергетичній та транспортній сферах. Досягнуто низки домовленостей щодо активізації зусиль для реалізації проектів в рамках енергетично-транспортного коридору Азія – Кавказ – Європа [19].

За результатами візиту було підписано п'ять двосторонніх документів, серед яких особливе значення має Декларація про розвиток відносин стратегічного характеру.

Державний візит в Україну Президента Грузії М.Саакашвілі став важливим кроком у напрямку поглиблення українсько-грузинських відносин, які поступово набувають ознак стратегічного партнерства, продовженням конструктивного двостороннього діалогу.

Одразу після завершення "грузинського культурного року" 4 квітня 2006 року, у Тбіліському державному театрі опери і балету ім. З. Паліашвілі 28 вересня 2006 року відбулася урочиста церемонія відкриття Року України в Грузії.

Культурна програма Року України в Грузії включала виставку народного художника України Л. Мешкової «О Грузія! Ти сестра моя!» (кераміка, фотографія); тиждень українського кіно в Грузії з одночасним проведенням виставки «100 малюнків Олександра Довженка»; проведення круглого столу на тему: «Сучасне кіномистецтво: погляд у майбутнє»; круглий стіл «Українсько-грузинські літературні зв'язки»; візит делегації українських письменників; концерти вокальних і танцювальних ансамблів з регіонів України в містах-побратимах; виставка робіт Марії Примаченко «Українське примітивне мистецтво». Проведення Року України в Грузії, що закінчився 28 вересня 2007 року, охопило широке коло заходів у політичній, культурній та інших сферах і стало ще одним кроком у зміцненні дружби та партнерства між українськими та грузинськими державами й народами.

В ході серпневого грузинсько-російського конфлікту у 2008 році Україною зроблений вагомий внесок на підтримку суверенітету та територіальної цілісності Грузії. Зокрема, 11 серпня 2008 року Міністр закордонних справ України Володимир Станіславович Огризко перебуваючи з робочим візитом у Грузії провів зустріч з керівництвом країни та висловив підтримку грузинській стороні у ході російсько-грузинського конфлікту.

12 серпня 2008 року Президент України здійснив робочий візит до Грузії спільно з Президентами Естонії, Литви та Польщі і Прем'єр-міністром Латвії. Українська сторона розглядала зазначену спільну місію

глав демократичних європейських держав як важливу складову зусиль міжнародної спільноти щодо захисту та гарантування територіальної цілісності та суверенітету Грузії.

Відзначився важливим значенням для розвитку українсько-грузинського співробітництва також і 2009 рік. Впродовж року відбувся робочий візит Президента Грузії М.Саакашвілі в Україну 18-20 листопада 2009 року, офіційний візит Міністра закордонних справ Грузії Г.Вашадзе в Україну 25-28 лютого 2009 року. Підтримувались контакти глав зовнішньополітичних відомств в рамках засідань Ради міністрів закордонних справ країн-членів ОДЕР-ГУАМ, а також відбулося проведення політичних консультацій між міністерствами закордонних справ України і Грузії на рівні заступників міністрів 09 листопада 2009 року з широкого кола питань двостороннього співробітництва.

З 2010 року у відносинах між Україною та Грузією започатковано новий етап, що пропонує акцентування двосторонніх відносин на їх економічній складовій [20]. У цьому контексті, досить впевнено продовжує розвивається міжвідомча співпраця. Зокрема, як зазначалось вище, після майже шестирічної перерви у проведенні засідань Спільної міждержавної українсько-грузинської комісії з питань економічного співробітництва, останнє шосте засідання було проведене 28 жовтня 2011 року. Це стало відправною точкою для формування нового етапу у відносинах двох держав, дало змогу переглянути досягнення та напрацювання за попередні роки, накреслити схему подальшої взаємодії та визначити головні пріоритети у подальшому розвитку взаємовідносин, інакше кажучи «зверити годинники».

Не зупиняється взаємодія і між політичними відомствами України та Грузії, зокрема в рамках міжнародних організацій, де взаємна підтримка є вагомим фактором обопільної вигоди для держав, а разом з тим сприяє стабільності у регіоні в цілому та відіграє позитивну роль у реалізації євроінтеграційних устремлень двох держав.

Таким чином в українсько-грузинських відносинах можна виділити три головні етапи, та четвертий сучасний:

1991 – 1999 рр. – становлення відносин, закладення підґрунтя для їх подальшого розвитку, формування основної договірно-правової бази;

1999 – 2004 рр. – вдосконалення договірно-правової бази та визначення основних пріоритетів у відносинах між двома державами;

2004 – 2009 рр. – період інтенсифікації політичного діалогу та культурно-гуманітарної сфери співробітництва;

2010 – 2012 рр. – перехідний період у відносинах, що характеризується їх прагматизацією та економізацією.

Отже, відносини України та Грузії які склалися за час незалежності обох держав в більшій мірі можна охарактеризувати, як такі, що майже позбавлені проблемних питань, а розвиток та становлення самих країн дуже ідентичний, з існуванням схожих проблем та перешкод. Підтвердженням цьому може слугувати відсутність територіальних претензій, обидві країни пережили подібні за своїм змістом «кольорові революції», тісні суспільні та культурно-гуманітарні зв'язки, окрім цього Україна послідовно підтримує суверенітет та територіальну цілісність Грузії. В додатку теплі стосунки завжди склались і між президентами обох країн, такі тандеми як Кучма – Шеварднадзе та Ющенко – Саакашвілі [21]. Після приходу до влади в Україні Віктора Федоровича Януковича офіційне Тбілісі докладає зусиль для відновлення попередньої політичної активності з офіційним Києвом. М. Саакашвілі, який за період свого президентства зустрічався з трьома чинними президентами України, напевно, так і не вдається здійснити візит до України або дочекатись приїзду з візитом до Грузії В.Януковича. З обранням Януковича на президентський пост в українсько-грузинських відносинах настає новий етап, що тяготить до прагматизації усіх сфер взаємної співпраці. Хоча це не нова концепція побудови взаємовідносин, прагматизм певною мірою завжди був присутній у діалозі двох країн, але всеохоплюючого характеру він набув саме з приходом до влади в Україні нового уряду. Тому перспектива плідної співпраці між Україною та Грузією є цілком реальною при наявності конкретної економічної складової, підкріпленою бажанням українського політикуму.

Джерела та література

1. Перепелиця Г. Конфлікти в посткомуністичній Європі / Г.Перепелиця ; Національний інститут стратегічних досліджень. – К.: ПЦ "Фоліант", 2003. – 429 с.
2. Анджапарідзе А. Українсько-грузинське особливе партнерство: нова якість на пострадянському просторі / А. Анджапарідзе // Науковий вісник "Гілея". – 2009. – № 29. – С. 691-699.
3. Русецький А. «Архипелаг Кавказ» – мифы и реал-политик / Александр Русецкий, Ольга Дорохина. – Тбилиси, 2009. – 195 с.
4. Pkhaladze T. The new concept of Russian foreign policy toward Georgia: Postwar period of the August 2008 war / T.Pkhaladze, T. Sharashenidze, G. Volski, T. Karukhishvili, Giorgi Gvimradze, N.Bachiasvili, N.Devdariana – Publishing House "Mtatsmindeli", 2010. – 154 с.
5. Шелест Г. Українсько-грузинські відносини – фактор стабільності в Чорноморському басейні / Г.Шелест // Журнал «Стратегічні пріоритети». – 2007. – № 2 (3) – С. 151-159.
6. Жильцов С. Черноморский регион: новые очертания / С.Жильцов, И.Зонн // МГОУ. – 2010. – С. 175-188.
7. Гаджиев К.С. Кавказский узел в геополитических приоритетах России / К.С. Гаджиев. – М.: Логос, 2010. – 532 с.
8. Натрошвілі Р.Н. Грузія в сучасній економічній інтеграції країн СНД / Роберт Надарович Натрошвілі // Науковий вісник Дипломатичної академії України. Випуск 2 / ред. Б.І. Гуменюк. – К.: ДЕМИД, 1999. – 284 с.
9. Гаджиев К.С. Кавказский узел в геополитических приоритетах России / К.С. Гаджиев. – М.: Логос, 2010. – 532 с.

10. Ціватий В.Г. Сучасна дипломатична служба Грузії в умовах глобалізації: інституційний розвиток, проблеми та перспективи / В.Г. Ціватий, О.П. Сосюра // Зовнішні справи. – К., 2012. – № 6. – С. 38-43.
11. Ціватий В.Г. Зовнішня політика і дипломатія Грузії в умовах глобалізації: інституціональний вимір / В.Г. Ціватий // Україна дипломатична. – К.: «Преса України», 2012. – Випуск XIII. – С. 333-406.
12. Маршания З.С. Балто-чорноморське измерение міжнародного-регіонального співробітництва во внешнеполитической стратегії Грузії / Зураб Сергеевич Маршания // Науковий вісник. – 2009. – №2 (80). – С.150-162.
13. Фурса А.О. Україна – Грузія: політичні та економічні аспекти співробітництва (кінець ХХ – початок ХХІ століття) / А.О. Фурса // Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне, 2011. – С. 96-101.
14. Чорноморська синергія: матеріали Міжнародної конференції [“Чорноморська синергія”], (Одеса-Стамбул, 21-23 жовтня 2007 р.). - 75 с.
15. Кобилянська Л. Економічне співробітництво держав-учасниць ГУАМ/ Л.Кобилянська //Збірник наукових праць дослідження міжнародної економіки – К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України – 2011 – № 1 (66) – С. 125-139.
16. Фурса А.О. Українсько-грузинські відносини в контексті формування базових договірно-правових основ співробітництва/ Фурса А.О. // Дні науки історичного факультету: Матеріали V Міжнародної наукової конференції молодих учених. – Вип. V: у 7-ми част. – Ч. 2. – К., 2012. – С. 61-62.
17. Україна і Грузія в контексті політичних, економічних та безпекових трансформацій: наслідки і перспективи: матеріали Міжнародної конференції [“Україна і Грузія в контексті політичних, економічних та безпекових трансформацій: наслідки і перспективи: матеріали Міжнародної конференції”], (Одеса, 24 жовтня 2009 р.). – Одеса: Фенікс, 2009. – 125 с.
18. Кравченко В. Україна – Грузія: майбутнє, сповнене невизначеності/ Володимир Кравченко // «Дзеркало тижня» – 2005. – 26 березня. – № 11.
19. Богдана К. Рік Грузії в Україні: мистецькі проекти [Електронний ресурс] : (інформаційний портал “Радіо свобода”) / Богдана Костюк // Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/929033.html> 4
20. Цибенко В.Г. Вступне слово Надзвичайного та Повноважного Посла України в Грузії // Василь Григорович Цибенко / Інформаційно-рекламне видання «Український бізнес в Грузії». – 2010. – №1. – С. 4-5.
21. Рябова С. Страна традицій і реформ / С.Рябова // Украинский деловой журнал «Експерт». – 20-26 декабря 2010 р. – № 49 (286).

Фурса А. А. Українсько-грузинські відносини в 1991-2009 рр.: політико-дипломатичні аспекти

В статті автор аналізує відносини між Україною і Грузією в політичній і дипломатичній сферах, виділяючи найбільш важливі аспекти вказаного співробітництва. Дана характеристика існуючих проблем в українсько-грузинських відносинах і обзначені далі перспективи розвитку взаємодії між двома країнами.

Ключові слова: Україна, Грузія, українсько-грузинські відносини, політична сфера, дипломатична сфера.

Fursa A. O. Ukrainian-Georgian relations 1991-2009: political and diplomatic aspects

An author analyses relations between Ukraine and Georgia in political and diplomatic spheres, selecting the most essential aspects of the indicated cooperation. Description of existent problems in Ukrainian-Georgian relations and marked further prospects of development cooperation between two countries was given.

Keywords: Ukraine, Georgia, Ukrainian-Georgian relations, political sphere, diplomatic sphere.

УДК 327(73+597)

І. Є. Підберезних

РОЗВИТОК ВІДНОСИН МІЖ США І В'ЄТНАМОМ: СУЧАСНИЙ СТАН, НАПРЯМКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Азійсько-Тихоокеанський регіон (АТР) – найбільший динамічно розвиваючий регіон світу, в якому успішно реалізується нова модель поділу праці між промислово розвиненими і країнами з так званою вертикальною ієрархією наукомістких і трудомістких виробництв. Характерна риса сучасних міжнародних відносин – їх нестабільний стан. Після закінчення "холодної війни" світ не став безпечнішим. Зник великий страх перед глобальною ядерною війною. Але на зміну йому прийшло безліч локальних конфліктів, більша частина яких відбувається в Азії. Це пояснюється тим, що в нових умовах перестали працювати діючі раніше "регулятори" світового порядку. На той час у світі було тільки дві держави, які здійснювали вирішальний вплив на розвиток міжнародних відносин. Сьогодні регіональні "центри сили" відчули себе господарями часу і схильні використовувати силові методи для задоволення своїх гегемоністських амбіцій.

Новий міжнародний порядок може бути створений і створюється не тільки великими державами, але і державами регіонів, економічний і військовий потенціал яких має стійку тенденцію до зростання. Регіональний напрям зовнішньої політики Соціалістичної Республіки В'єтнам (СРВ) завжди розглядався керівництвом країни як пріоритетне. У цьому плані врахування досвіду взаємовідносин В'єтнаму з країнами регіону в ХХІ столітті є досить важливим у науковому і практичному планах.

В останні роки зовнішньополітична діяльність країни стала відігравати величезну роль у розвитку економічних і соціальних областях країни, сприяючи вихід країни в світове співтовариство. Все це робить